

คุณลักษณะผู้นำสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

Trait of School Leaders Affecting Teacher Performance under Nonthaburi Primary Educational Service Area, Area 2

พจนีย์ นำพา¹, ธดา สิทธิธาดา²

Potjane Numpa¹, Thada Siththada²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับคุณลักษณะผู้นำสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 2) ระดับการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 และ 3) คุณลักษณะผู้นำสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำนวน 56 แห่ง ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู รวม 280 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณลักษณะผู้นำสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน ลำดับแรกด้านการสร้างแรงจูงใจ รองลงมาคือ ด้านผู้นำทางวิชาการ ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการวางแผนในสถานศึกษา ด้านนวัตกรรมทางการศึกษา และด้านการตัดสินใจ ตามลำดับ 2) ระดับการปฏิบัติงานของครู อยู่ในระดับมากทุกด้าน ลำดับแรกด้านการปฏิบัติตน รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติงาน ส่วนลำดับสุดท้าย ด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ตามลำดับ 3) ด้านผู้นำสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู พบว่า คุณลักษณะผู้นำสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

คำสำคัญ: ผู้นำสถานศึกษา, การปฏิบัติงานของครู, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

¹ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพฯ 10300

¹ Graduate School, Suan Sunandha Rajabhat University, Bangkok 10300, Thailand

* Corresponding author, e-mail: ruxkaru@hotmail.co.th, Thada.si@ssru.ac.th

Abstract

The purposes of this research were to study 1) the characteristics of educational institution leaders Under the Office of Nonthaburi Educational Service Area, Area 2. 2) Level of teacher performance Under the Office of Nonthaburi Educational Service Area, Area 2. 3) The characteristics of the school leaders that affect the teacher performance. Under the Office of Nonthaburi Educational Service Area, Area 2. The sample of this study were 56 schools under the Nonthaburi Primary Education Service Area Office 2. The respondents were 280 school director teachers, academic year 2562. The research instrument was a questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation. Pearson's product moment correlation coefficient. Regular multiple regression analysis and stepwise multiple regression.

The findings of this research were 1) Level of leadership qualities of educational institutions At a high level in all aspects First, motivation, followed by academic leaders Regarding participation with the community Teamwork Planning in educational institutions Education innovation And decision making respectively. 2) Teacher performance level at a high level in all aspects the first place of practice is followed by operation. Last part In terms of knowledge and professional experience respectively. 3) Regarding to school leaders affecting teachers' performance, it was found that the characteristics of school leaders affecting teachers' performance Under the Office of Nonthaburi Primary Educational Service Area, Area 2.

Keywords: School Leader, Teacher Performance, Under Nonthaburi Primary Educational Service Area, Area 2

บทนำ

การศึกษาถือว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาคนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา รวมถึงการพัฒนาประเทศให้สู่ความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ต้องคำนึงว่า บุคคลแต่ละคนจะดำรงชีวิตอยู่ได้นั้นต้องเรียนรู้จากชีวิตจริง และต้องมีประสบการณ์ตรงจากสิ่งแวดล้อมที่ตนเองอาศัยอยู่ ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการปฏิบัติการทำงานด้วยสติ ตามกฎกติกา มีวินัย รับผิดชอบต่อครอบครัวและประเทศชาติ สามารถรู้เท่าทันชีวิต แก้ปัญหา รวมถึงสร้างสรรค์สังคมโลกให้น่าอยู่เป็นอันหนึ่งอันเดียว

กันกับธรรมชาติ ดังนั้นการจัดการศึกษาต้องมีความคุณภาพและได้มาตรฐานสากล (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560: 6) การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล พึงพาตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2553: 4)

“ผู้นำ” คือ บุคคลที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มและสามารถนำกลุ่มปฏิบัติงานต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร และเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งต่อความสำเร็จขององค์กร เพราะผู้นำมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผนสั่งการดูแลและควบคุมให้บุคลากรในองค์กรปฏิบัติงานต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เป็นที่สนใจว่า ผู้นำทำอะไรหรือมีวิธีการอย่างไร จึงจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ตามเกิดความผูกพันกับงานแล้วทุ่มเทความสามารถและพยายามที่จะทำงานให้สำเร็จด้วยความเต็มใจ ในขณะที่มีผู้นำบางคนนอกจากจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไม่เต็มใจที่จะทำงานแล้ว ยังเกลียดชังและพร้อมที่จะร่วมกันขับไล่ผู้นำให้พ้นจากหน่วยงานหรือองค์กร ผู้นำมักสร้างอิทธิพลในทางลบ เช่นการบังคับ ซึ่งทำให้เกิดผลเสียในระยะยาวเพราะการข่มขู่หรือบังคับนั้น เป็นบ่อเกิดของความหวาดกลัวและเกิดการกดดันในการทำงาน อันจะก่อให้เกิดความไม่เป็นที่พอใจในการทำงานได้ อีกทั้งผู้นำต้องสามารถชักนำชักจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความกล้าแสดงออก อย่างมีเหตุมีผล ไม่กลัวต่อการกระทำที่จะเกิดขึ้นเพราะหากหวาดกลัวหรือคิดแค่เพียงว่ามันจะเกิดผลเสียตามมา ก็จะไม่กล้าทำสิ่งใดๆ และไม่มีผลงานปรากฏได้เลย ผู้นำต้องรู้จักส่งเสริมสร้างสรรค์บรรยากาศการมีความคิดแปลกๆ ริเริ่มสิ่งใหม่ๆ เพราะปัญหาหนึ่งๆ มิใช่มีหนทางแก้ไขเพียงทางเดียว หากแต่มีหลายวิธีที่จะแก้ไข ซึ่งต้องอาศัยการร่วมกันคิด ร่วมกันลงมือทำแสวงหาวิธีที่ดีที่สุด ในด้านของผู้ตามนั้น นำต้องรู้จักแสวงหาความน่าเชื่อถือ ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ผู้นำต้องไว้วางใจเชื่อใจผู้ตามให้อำนาจบางส่วนในการดำเนินการปฏิบัติงาน การตัดสินใจและที่สำคัญคือ ตัวผู้นำต้องมีความตั้งใจอย่างแท้จริงที่จะทำงาน และต้องรู้ให้มากกว่าบุคคลที่เป็นสมาชิกในกลุ่มหรือผู้ตาม สามารถให้คำชี้แนะ

แนวทางและแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้ผู้ตามหรือสมาชิกในกลุ่มได้ ด้วยความสามารถดังกล่าวนี้จะสามารถช่วยสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ตามในการที่จะปฏิบัติตาม และได้ความเชื่อถือและเกิดความเชื่อมั่นในตัวผู้นำ แลเห็นผู้ตามเป็นแบบอย่างที่ดีจนสามารถไว้วางใจให้ทำงานร่วมกันช่วยเหลือกันแบ่งปัน และแสวงหาผลประโยชน์ที่ดีร่วมกันจนประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

สังคมไทยในยุคของการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบันนี้ หลายคนอยากเห็นผู้บริหารสถานศึกษาเป็น “ผู้บริหารมืออาชีพ” ประกอบด้วยความรู้และมีประสบการณ์สมกับที่เป็นวิชาชีพชั้นสูงทางการบริหารการศึกษา และเป็นบุคลากรวิชาชีพที่มีความรับผิดชอบ ด้านการบริหารการศึกษา นอกจากจะเป็นผู้บริหารบุคลากรและครูผู้สอนแล้ว ผู้บริหารยุคใหม่ ต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้นำในการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กล่าวคือ มีความสามารถที่จะประสานการมีส่วนร่วมของคณะครูผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อให้เกิดการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ตลอดจนให้การจัดการศึกษาเป็นไปตาม มาตรฐานการศึกษาของชาติ

จากเหตุและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า คุณลักษณะผู้นำสถานศึกษาส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู เพราะการบริหารงานในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษานั้น จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการและพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ให้ทันต่อสภาวะความเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน ส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานการศึกษา และพัฒนาสู่มาตรฐานสากล อีกทั้งเป็นแนวทางในการกำหนด นโยบายและวางแผนเพื่อการดำเนินงาน

ส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ให้มีมากขึ้น อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหา การพัฒนาในหน่วยงานและองค์การทาง การศึกษาได้ อย่างเป็นระบบ ให้สถานศึกษามีศักยภาพที่จะผลิต ทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถอยู่ร่วมกัน และแข่งขัน อย่างเป็นธรรมใน เวทีโลกอย่างเต็มศักยภาพ และ พัฒนาไปสู่มาตรฐานสากลต่อไป

วัตถุประสงค์

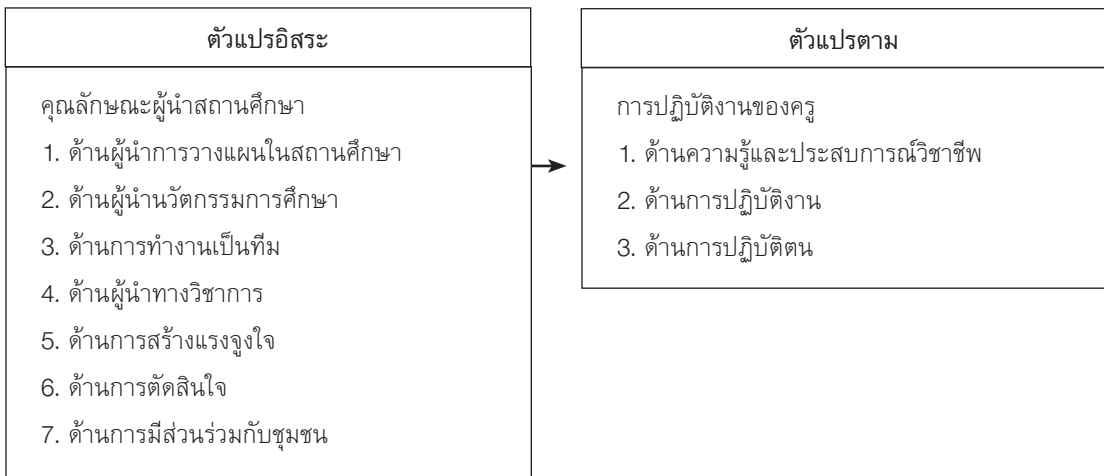
1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

นนทบุรี เขต 2

3. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยคุณลักษณะผู้นำสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 โดย การวิเคราะห์และสังเคราะห์จากแนวคิดและงาน วิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้นำสถานศึกษาที่ ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูได้เป็นกรอบแนวคิด ของการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 63 แห่ง ผู้ให้ ข้อมูลคือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 แห่ง 1 คน ครูผู้ปฏิบัติงาน 1 แห่ง 4 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 56 แห่ง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำสถานศึกษา

และการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) เพื่อสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) วุฒิการศึกษาสูงสุด 4) ตำแหน่งปัจจุบัน 5) ประสบการณ์ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบัน และ 6) ขนาดของสถานศึกษาที่สังกัด ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 40 ข้อ จำแนกเป็นคุณลักษณะผู้นำสถานศึกษา จำนวน 7 ด้าน ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครู ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 30 ข้อ จำแนกเป็นการปฏิบัติงานของครูจำนวน 3 ด้าน

2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำแบบสอบถามสำหรับการวิจัยที่สร้างขึ้น ไปทำการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (validity) และความเชื่อมั่น (reliability) ดังนี้ 1) การหาค่าความเที่ยงตรง โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปดำเนินการตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เมื่อผู้วิจัยได้เลือกข้อคำถามที่มีความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน โดยมีค่า IOC มากกว่า 0.5 พร้อมทั้งปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว มาใช้เป็นข้อคำถามในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ถึงผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูผู้สอน แล้วนำวันเก็บข้อมูล โดยนำแบบสอบถามไปให้ด้วยตนเอง

3.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย

3.3 นำเสนอแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ พร้อมนำแบบสอบถามมาทำการลงรหัส เพื่อนำไปประเมินผลของข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ตัวแปรเชิงคุณภาพ คือ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) พร้อมนำเสนอในรูปแบบตารางคำบรรยาย

4.2 วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 ระดับคุณลักษณะผู้นำสถานศึกษา จากการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้านและภาพรวม ซึ่งพิจารณาค่าเฉลี่ยคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล เพื่อทราบระดับคุณลักษณะผู้นำสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นนทบุรี เขต 2 โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าตามแนวความคิดของลิเคิร์ท (Likert's scale, 1961)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะผู้นำสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ได้แก่

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับคุณลักษณะผู้นำสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามรายด้าน และภาพรวม

คุณลักษณะผู้นำสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. ด้านการวางแผนในสถานศึกษา	3.79	1.08	มาก	4
2. ด้านนวัตกรรมทางการศึกษา	3.68	1.09	มาก	5
3. ด้านการทำงานเป็นทีม	3.79	1.05	มาก	4
4. ด้านผู้นำทางวิชาการ	3.93	.94	มาก	2
5. ด้านการสร้างแรงจูงใจ	3.95	1.07	มาก	1
6. ด้านการตัดสินใจ	3.59	0.97	มาก	6
7. ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน	3.89	0.85	มาก	3
รวม	4.10	0.70	มาก	

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะผู้นำสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมคุณลักษณะผู้นำสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.70) และหากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ลำดับแรก ด้านการสร้างแรงจูงใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.97) รองลงมา คือ ด้านผู้นำทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.93$,

S.D.=.94) ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.85) ด้านการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$, S.D.=1.05) ด้านการวางแผนในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$, S.D.=1.08) และด้านนวัตกรรมทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.68$, S.D.=1.09) ตามลำดับ ส่วนลำดับสุดท้าย ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.59$, S.D.=0.97)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามรายด้าน และภาพรวม

ประสิทธิผลการบริหารงานบุคคล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. ด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ	4.20	0.68	มาก	3
2. ด้านการปฏิบัติตน	4.49	0.56	มาก	1
3. ด้านการปฏิบัติงาน	4.31	0.69	มาก	2
รวม	4.33	0.64	มาก	

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมการปฏิบัติงานของครู อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.64) และหากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ลำดับแรก ด้านการปฏิบัติตน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.49$, S.D.=0.56) รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.69) ส่วนลำดับสุดท้าย ด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$, S.D.=0.68)

ตาราง 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Multiple Regression Analysis) ของคุณลักษณะผู้นำสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 โดยแยกเป็นรายด้าน

ปัจจัยการบริหาร	b	SE _b	$\bar{X}$	t	Sig.
ด้านการวางแผนในสถานศึกษา (X_1)	-.005	.037	-.008	-.142	.887
ด้านผู้นำนวัตกรรมการศึกษา (X_2)	-.022	.035	-.037	-.636	.525
ด้านการทำงานเป็นทีม (X_3)	-.042	.037	-.095	-1.136	.257
ด้านผู้นำทางวิชาการ (X_4)	.108	.045	.188	2.381	.018*
ด้านการสร้างแรงจูงใจ (X_5)	-.063	.051	-.130	-1.244	.215
ด้านการตัดสินใจ (X_6)	-.152	.065	-.333	-2.350	.020*
ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน (X_7)	.594	.054	1.023	10.965	.000**

R=.705 Adj R²=.482 SEE=.273 F=32.178 Sig. of F=.000 * p <.05 **p <.01

จากตาราง 3 พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน (X_7) ด้านการตัดสินใจ (X_6) สามารถร่วมกันพยากรณ์การปฏิบัติงานของครู ได้ร้อยละ 48.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ (b) เท่ากับ -.152 และ .594 ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ -.333 และ 1.023 ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. จากข้อค้นพบที่ว่า คุณลักษณะผู้นำสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับมาตรฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่าคุณลักษณะผู้นำสถานศึกษา ด้านการสร้างแรงจูงใจ อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับแรก เนื่องจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 มีความต้องการขวัญ และกำลังใจในการทำงาน มีการสร้างแรงจูงใจในระหว่างการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการใหม่ที่ดี และเพิ่มเติมงานเก่าให้ดีขึ้นคุณภาพ

รองลงมาคือ ด้านผู้นำทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก งานด้านวิชาการนั้นถือเป็นงานฝ่ายที่สำคัญมากฝ่ายหนึ่งในทุกๆ สถานศึกษา การที่ผู้นำสถานศึกษามีการมองการไกลที่ดี มีวิสัยทัศน์ในการวางแผน วิชาการอย่างมีระบบแบบแผน จะนำมาซึ่งความสำเร็จของนักเรียน สำหรับด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน ผู้นำสถานศึกษาและประชาชนภายในพื้นที่ร่วมมือร่วมใจแสดงแนวคิดและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้ก้าวอยู่ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลัก ให้ได้มีการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา ซึ่งการแก้ไขปัญหา นั้น จำเป็นต้องมีความร่วมมือทำพร้อมๆ กันในทุกๆระดับ ในส่วนของด้านการวางแผนในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ผู้นำสถานศึกษาต้องรับผิดชอบการบริหารสถานศึกษา การวางแผนงาน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน สถานศึกษาในแต่ละแห่งมีสภาพแวดล้อม ปัจจัยและวัฒนธรรมแตกต่างกัน การวางแผนบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาทุกแห่ง ผู้นำสถานศึกษาจำเป็นต้องศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีต่างๆ อย่างหลากหลาย เพื่อนำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม

กับบริบทของสถานศึกษา ให้การจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ลำดับสุดท้าย ด้านการตัดสินใจ ผู้นำสถานศึกษา ปฏิบัติหน้าที่ควบคู่ไปกับการตัดสินใจภายใต้ความกดดัน เนื่องจากการที่มีเวลาไม่มากนัก ดังนั้นการตัดสินใจในแบบต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องมีความคิดสร้างสรรค์ เกิดการยอมรับ การเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวงศ์นา กาญจนพาที (2556: 153) เรื่องภาวะผู้นำและภาวะผู้ตามที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์กร พบว่า การตัดสินใจของผู้นำสถานศึกษา ในแต่ละสถานการณ์ ต้องยึดเป้าขององค์กรเป็นหลัก และจำเป็นต้องมีการสื่อสารที่มีความเข้าใจกันและกัน ในทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดความถูกต้อง ชัดเจน และเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. จากข้อค้นพบที่ว่า การปฏิบัติงานของครู ด้านการปฏิบัติตน อยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับมาตรฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านด้านการปฏิบัติตนอยู่ในระดับมาก อยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติงาน ตามลำดับ ส่วนลำดับสุดท้ายคือด้านด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ด้านการปฏิบัติตนที่อยู่ในลำดับแรกนั้น เนื่องจากการปฏิบัติตนตามระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับ ข้อกำหนดสำหรับครู ทำให้งานที่ปฏิบัติบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการมาทำงานตรงต่อเวลา เข้าสอนตรงเวลา แต่งกายถูกต้องเหมาะสมตามองค์กร การรักษาวินัยของทางราชการ และข้อห้ามรวมถึงข้อที่ต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด การมีคุณธรรม จริยธรรมสำหรับข้าราชการครูนั้นก็จำเป็นทั้งสิ้น การปฏิบัติตนเพื่อต้องการเป็นครูที่ประกอบไปด้วยคุณงามและความดี ซึ่งจักกระทำด้วยความสำนึกในจิตใจ เช่น ความเสียสละ มีน้ำใจ ความเกรงใจ ความยุติธรรม ความเห็นอกเห็นใจ การมีมารยาททั้งดงาม ความ

รักและความเมตตาต่อศิษย์ ด้านการปฏิบัติงาน ครูมีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอยู่เสมอ เมื่อเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรม ครูนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาตนเองและผู้เรียน ส่วนลำดับสุดท้าย ด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ คือความเป็นครู ครูมีปรัชญาทางการศึกษา รู้จักใช้ภาษาและวัฒนธรรม มีจิตวิทยาของความเป็นครู รู้จักการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน และเพิ่มเติมงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษามาใช้ให้เกิดประโยชน์ มีการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ การประกันคุณภาพการศึกษา และมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพวรรณ คำดี สมศักดิ์ คำศรี เสถียร แสนอุบล และอนันต์ พันนึก (2551) เรื่องของการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ตามหลักเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน พบว่าครูผู้สอนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน การตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรมโดยการคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ความมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ มีการร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผลถาวรที่เกิดกับผู้เรียน ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง รวมถึงการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์ การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบและรู้จักการแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสาร ในการพัฒนา และด้านการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู

3. จากการค้นพบที่ว่า คุณลักษณะผู้นำสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน (X_7) และด้านการตัดสินใจ (X_8) สามารถร่วมกันพยากรณ์คุณลักษณะผู้นำสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ

ศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ได้ร้อยละ 48.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .628 และ -.237 ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ 1.080 และ -.519 ตามลำดับ ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรเกณฑ์ (คุณลักษณะผู้นำสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2) และตัวแปรพยากรณ์ (X_7, X_6) มีค่าเท่ากับ .696 มีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 48.4 และค่าความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นจากการพยากรณ์เท่ากับ .273 ซึ่งสอดคล้องกับชีวสารสนเทศ กิ่งแก้ว (2561) เรื่องคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของครู กล่าวว่าคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา จำต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ความสามารถมีวิสัยทัศน์ และบุคลิกภาพที่ดี เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจและความพึงพอใจแก่ครู หากแต่โดยภาพรวมยังคงอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะผู้นำสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก แต่ในส่วนของด้านการตัดสินใจอยู่อันดับสุดท้าย ดังนั้นผู้นำสถานศึกษาควรมีการพัฒนากระบวนการทำงานและวิธีการวางแผนงานให้ชัดเจน ถูกต้องและแม่นยำ กล้าคิดกล้าตัดสินใจอย่างฉับพลัน หากเกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝัน เพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จบรรลุเป้าหมายตาม

ที่ตั้งไว้

1.2 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานของครู อยู่ในระดับมาก อันดับสุดท้ายเป็นด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ดังนั้นทั้งครูควรมีการปรับปรุงด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ รู้จักใช้ความรู้ความสามารถให้ถูกต้อง และหากจำเป็นต้องหาประสบการณ์ ห้หมั่นเพิ่มเติมความรู้ให้กับตนเองตลอดเวลา

1.3 ผลจากการวิจัยพบว่า คุณลักษณะผู้นำสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู ด้านการตัดสินใจมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกกับด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ หากจำเป็นต้องปฏิบัติงานร่วมกัน ผู้นำสถานศึกษาจึงควรกล้าตัดสินใจให้การปฏิบัติงานของครูเป็นไปตามความรอบรู้ที่มี และเพิ่มเติมความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยถึงคุณลักษณะผู้นำสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ เพื่อเป็นการเปรียบเทียบผลการวิจัยและสามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้

2.2 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู เพื่อให้ทราบข้อมูลในเชิงลึก และมีความละเอียดมากขึ้น

2.3 ควรศึกษาศึกษาวิจัยถึงคุณลักษณะผู้นำสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู เพื่อเป็นการเปรียบเทียบผลในบริบทต่าง ๆ ว่าแตกต่างจากสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 อย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ชีวะสารณ์ กิ่งแก้ว. (2561). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญในการปฏิบัติงาน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทราเขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ไพวรรณ คำดี, สมศักดิ์ คำศรี, เสถียร แสนอุบล และอนันต์ พันนี้ก. (2551). การปฏิบัติงานของครูผู้สอนตามหลักเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 2(2): 195-208.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. (2560). *ราชกิจจานุเบกษา*, 6.
- วรางคณา กาญจนพาทิ. (2556). *ภาวะผู้นำและภาวะผู้ตามที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์กร: กรณีศึกษา ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- Likert, Rensis A. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill Book.